

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IV. An hæ proceßiones sint per intellectionem & volitionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

communicatur ei intellectus, seu natura; de quo postea.

V. Quia ratio processiones divinas sunt ex fecunditate naturae.

Objicit quartò: processiones istae sunt ex fecunditate naturae, ergo non per intellectum & voluntatem. Negatur tamen consequentia: quamvis enim Processiones divinae sint immediatè per intellectum & voluntatem, dici possunt esse ex fecunditate naturae, licet natura, non per se immediatè, sed per suas facultates operetur: sicut in variis substantiis creatis contingit, quae secundum probabilem sententiam, non per se immediatè, sed per suas potentias operantur. Radicalis nihilominus fecunditas in praesenti provenit ex infinitate naturae; utpote quae in omni re est prima, seu fundamentum; unde quicquid perfectionis in re ullà est, tribuitur naturae.

VI. Cur per alia attributa nihil producant, ergo nec intellectus & voluntas. Nego consequentiam: operationes enim ad intra propriae sunt intellectus & voluntatis, ut in creatis videmus. Omnipotentia nihilominus, ut ab intellectu & voluntate distinguitur, est principium operationis transeuntis, seu ad extra.

SECTIO QUARTA.

An haec processiones sint per intellectum & volitionem.

I. Status praesentis diffinitus.

OSTENDIMUS sectione praecedente, si intellectus & volitio à natura suo modo distinguantur, processiones divinas non esse à natura immediatè, sed per intellectum & voluntatem. Nunc ergo ulterius quaerimus, utrum formaliter sint per intellectum & volitionem, an aliquid aliud ad eas debeat concurrere.

II. Processiones activae alia, alia passivae.

Ad rem hanc melius percipiendam notandum processiones divinas, in duplici esse differentià, activas scilicet, & passivas. Processio activa est illa, quae una Persona aliam producit, estque haec processio in ipsa Persona producente. Passiva autem processio est illa, quae tenet se ex parte Personae producentis. Paternitas exempli gratia est processio activa, quae Pater producit Filium; Filiatio verò est processio passiva, in Filio existens: & idem est de Spiritu Sancto respectu Patris & Filii. Hanc divisionem Processionum tradit communis Theologorum Schola cum S. Thomà hic, q. 40. art. 2. corpore, & q. 41. art. 1. & 5. & alibi; estque haec doctrina ad praesentem quaestionem rectè intelligendam planè necessaria.

III. Quid in praesenti quaestione peculiariter faciat difficultatem.

Praesens ergo difficultas est, utrum Processiones divinae, per quas scilicet Filius & Spiritus Sanctus producuntur, sint per intellectum & volitionem, an haec actiones generandi & spirandi sint actus intellectus & voluntatis divinae; ab actuali intellectione & volitione distincti. Ratio autem dubitandi est; intellectio enim & volitio sunt omnibus tribus Personis communes: ergo si per intellectum & non per aliam actionem Patri peculiarem (idem est de volitione respectu productionis Spiritus Sancti) procedat Verbum divinum, omnes tres Personae generabunt, cum omnes perinde intelligant.

IV. Per quas operationes dicitur Scotus Personam procedere.

Scotus itaque in 1. dist. 2. q. 9. §. Objicitur, duplicem in Deo intellectum, seu actum intelligendi distinguit, essentialem unum, omnibus tribus Personis communem, alium notionalem, sic dictum, quod per eum una Persona ab aliis dignoscatur, & hunc appellat dictionem. Per primum ergo actum,

R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

seu essentialem, negat Filium procedere, ob rationem numero praecedente positam; sed Divini Verbi generationem esse ait per secundum, seu per dictionem, hic enim actus est Patris proprius, & consequenter aptus, ut per eum producat Filium. Eodem modo duos actus voluntatis in Deo distinguit Scotus, Amoris omnibus communem, & Spirationalis, & per hunc ait Patrem & Filium producere Spiritum Sanctum.

Intellectio, & dicitio.

Amor, & Spiratio.

V. Haec Scoti sententia duobus modis potest intelligi.

Hunc Scoti discursum à Theologis passim rejici video: duobus tamen modis intelligi potest, & in altero mihi non omnino à vero aberrare videtur; nam inter intelligere & dicere, affirmare omnes debent, dari in divinis differentiam, cum omnes tres Personae intelligant, omnes tamen proprie non dicant, sed solus Pater. Et idem est de amore essentiali, & notionali, nempe spiratione activà, quae operatio soli Patri & Filio competit.

VI. Quo sensu Scoti opinio non sit referenda.

Primo itaque intelligi potest Scotus, quasi duplicem in Deo statuatur cognitionem, seu representationem objecti, ratione saltem distinctam, quarum una sit essentialis, & toti Trinitati communis, altera notionalis & peculiaris Patri: hoc autem dici nequit: frustra enim hoc modo multiplicantur in Deo cognitiones, cum essentialis, in ratione representationis & perceptionis objectorum abundè sufficiat. Deinde non potest in Deo multiplicari duplex intellectus, quorum unus sit essentialis, alius notionalis; ergo nec duplex intelligere, antecedens constat: eodem enim modo omnia alia attributa multiplicari deberent, dicitur dari in Deo duplicem justitiam, essentialem scilicet & notionalem, duplicem bonitatem, misericordiam &c. quae tamen ab omnibus nullo modo censentur admitenda.

Admitti nequit in Deo duplex intellectus, essentialis, & notionalis.

VII. Intelligere notionale, redditur ejusmodi per relationem.

Tandem, intelligere illud notionale, redditur ejusmodi, seu propria Patris per aliquam relationem, seu personalitatem, relatio autem ac personalitas non sunt cognitio aut representatio, Pater siquidem nec per Paternitatem intelligit formaliter, nec per Filiationem, alioquin esset sapiens & intelligens formaliter per Verbum quod producit, hoc autem nullà ratione est concedendum, ut fuse ostendit S. Augustinus lib. 7. de Trin. cap. 3. & alibi. Existimo ergo mentem Scoti intelligendam esse juxta sequentem sententiam:

Pater non intelligit formaliter per Verbum à se productum.

VIII. Quo pacto intelligere in divinis reddatur notionale.

Verus itaque rem hanc explicandi modus est, ut dicatur, unum tantum in Deo esse intelligere, seu cognoscere, idque toti Trinitati commune; fieri autem notionale, & determinari ad Patrem, reddique dictionem, & generationem activam per relationem Patris. Spiratio item, in actuali volitione consistit, connotando relationem Spiratoris. Haec tamen relationes non ad intelligendum & amandum conferunt, sed ad producendum: ita Suarez lib. 1. de Trin. cap. 7. Valq. 1. p. disp. 112. cap. 3. Arrubal hic, disp. 97. cap. 3. Becanus 1. p. cap. 1. q. 2. Tannerus 1. p. disp. 4. q. 2. dub. 3. Granado hic, tract. 1. disp. 3. sect. 3. & alii.

IX. In ordine ad quos terminos dicitur in Deo potentia generandi, & spirandi.

Solum noto, quamvis detur in Deo vera & realis potentia generandi & spirandi, tamen non est haec potentia respectu actuum generandi & spirandi, sed respectu terminorum productorum, Filii scilicet & Spiritus Sancti. Unde quando S. Thomas 1. p. q. 41. art. 4. ait dari in Deo potentiam respectu actuum notionalium, rectè eum exponit Cajetanus ibidem, solum velle illum, dari hujusmodi potentiam ad actus notionales, non secundum se, sed quoad terminum productum, seu ad summum ad processiones passivas, non activas.